

Parteneriat social pentru educație

În contextul evoluției societății românești din ultimele două decenii, formarea profesională inițială nu mai aparține exclusiv învățământului. Ea a devenit o problemă a întregii societăți românești și deci presupune implicarea, alături de unitățile de învățământ profesional și tehnic a unui număr cât mai mare de parteneri sociali.

Este o teză unanim recunoscută și s-au făcut câțiva pași în această privință, dar suntem departe de ceea ce ar trebui să realizăm pentru a ne putea raporta la nivelul standardelor europene.

Bunele intenții ale conducerilor unităților de învățământ profesional și tehnic s-au materializat prin semnarea unor acorduri de parteneriat cu agenți economici, asociații profesionale și patronate, sindicate, agenții de plasare a forței de muncă, camere de comerț și industrie, etc. care vizează participarea acestora, alături de școală, la formarea profesională a elevilor. Fiecare unitate de învățământ dispune de o harta, mai mult sau mai puțin bogată, a parteneriatului social care este anexată la Planul de Acțiune al școlii, unicul document de planificare strategică a instituției școlare.

Deci din punct de vedere scriptic stăm aproximativ bine.

Dacă privim la ceea ce se petrece în spatele acestor documente și la modul cum sunt aplicate în practică, ne dăm seama că s-a făcut foarte puțin în ce privește implicarea partenerilor sociali în activitatea de formare profesională a tinerilor, care a rămas tot pe seama școlii.

Activitatea partenerilor se reduce la:

- participarea prin delegați în consiliile de administrație ale unităților de învățământ
- avizarea unor programe școlare elaborate de profesori în cadrul Curriculumului de Dezvoltare Locală
- mici sponsorizări acordate unor unități de învățământ
- sprijinirea aprovizionării cu materiale a unor ateliere școală
- primirea elevilor în practică de către unii agenți economici în cadrul societăților comerciale pe care le dețin.

Din păcate unele din aceste activități se desfășoară sporadic și mai mult decât atât lipsește implicarea cu responsabilitate a partenerilor sociali, prin acțiuni concrete, în actul formării profesionale și mai ales de instruirea practică a elevilor.

Legislația actuală nu reglementează cum se cuvine problema parteneriatului în educație. Nu există un act normativ care să stabilească responsabilități concrete ale partenerilor în organizarea pregătirii practice a elevilor.

Din punctul meu de vedere tocmai de această latură a formării profesionale trebuie să se ocupe partenerii.

Pentru a vedea unde ne aflăm, raportat la un anumit nivel european, consider interesant să prezint succint sistemul dual de formare profesională practicat în Landul Brandenburg din Germania, pe care l-am studiat cu ocazia vizitei de lucru organizate în perioada 1-10.05.2010 cu membrii consorțiului în cadrul proiectului „Consolidarea capacității instituționale a Consorțiului Regional al Regiunii de Dezvoltare Centru”, cofinanțat din Fondul Social European și implementat de Universitatea „1Decembrie1918” din Alba Iulia în parteneriat cu ADR Centru.

Iată în ce constă acest sistem:

Absolvenții învățământului obligatoriu de zece ani care doresc să se califice într-o meserie, încheie mai întâi un contract de ucenicie cu diverși întreprinzători care se obligă să le asigure pregătirea practică și apoi se înscrie pentru a urma cursurile teoretice la o școală profesională.

Dacă întreprinzătorul care a preluat ucenici pentru pregătirea practică, nu poate asigura parcurgerea tuturor temelor prevăzute de programa școlară, elevul completează pregătirea practică la un centru de formare profesională.

Durata pregătirii profesionale variază între 3-3,5 ani din care 2/5 reprezintă pregătire teoretică și 3/5 pregătire practică.

După terminarea perioadei de formare profesională elevii susțin un examen de calificare care este organizat de camerele de comerț și industrie care asigură și certificarea calificării profesionale. Camerele de comerț și industrie sunt de fapt responsabile, în fața autorităților cu formarea profesională inițială și continuă.

Finanțarea pregătirii teoretice prin școala profesională este asigurată din bugetul landului.

Pentru finanțarea pregătirii practice, toți întreprinzătorii contribuie cu o cotă de 2-3% din fondul de salarii la un cont special constituit în cadrul fiecărei asociații profesionale care redistribuie fondurile colectate către agenții economici care au angajat ucenici și către centrele de formare profesională.

Să reținem deci, că toți întreprinzătorii contribuie la finanțarea pregătirii practice a elevilor iar cei care angajează ucenici au anumite avantaje financiare, dar și responsabilitate totală pentru pregătirea practică a ucenicilor.

După expirarea contractului de ucenicie și promovarea examenului de calificare, absolvenții se înregistrează la agențiile de plasare pentru a-și găsi un loc de muncă.

Important de reținut că agentul economic care pregătește ucenici nu are și obligația angajării lor după ce aceștia au primit certificarea calificării profesionale.

Din toate întâlnirile, dezbaterile și vizitele la care am participat am desprins responsabilitatea, aproape totală pe care și-o asumă fiecare partener social în formarea profesională a tinerilor și plasarea acestora. Nu numai că și-o asumă ci se și implică.

Dacă stai de vorbă cu un reprezentant al unei asociații profesionale îți face impresia că asociația pe care o reprezintă deține rolul principal în formarea profesională. Dacă discuți cu un reprezentant al sindicatului, deduci că acesta deține rolul principal. Nici unuia dintre partenerii sociali nu-i convine un rol secund în această activitate.

Dacă la noi școala deține peste 90% atât din responsabilitate cât și din activitatea de formare, în Landul Brandenburg din Germania, școala nu depășește 30% din activitatea de formare profesională și nu atinge acest procent în ce privește responsabilitatea asumată.

Sistemul dual de formare profesională practicat în Germania dăinuie de peste 500 de ani. Nici o forță politică n-a încercat sau poate n-a reușit să-l schimbe, pentru că a dat roade.

M-am întrebat de ce oare nu preluăm și noi această experiență valoroasă și să o adaptăm condițiilor specifice ale învățământului profesional și tehnic din România.

Școala românească simte nevoia ca partenerii sociali să i se alăture cu acțiuni concrete, ca implicarea responsabilă cu inițiativă și mai ales cu resurse.

Acest lucru se poate întâmpla doar în condițiile existenței unei legislații adecvate în domeniul formării profesionale.

Poate e departe în timp realizarea unei asemenea deziderat la nivelul sistemului național de formare profesională.

Din punctul meu de vedere, după ce am participat la două vizite de studiu în Germania și Franța organizate în cadrul proiectului „Consolidarea capacității instituționale a Consorțiului Regional al Regiunii de Dezvoltare Centru” și am văzut două sisteme de formare profesională diferite de cel românesc, consorțiul ar putea prelua unele idei, pe care să le pună în valoare la nivel regional, prin câteva cazuri concrete de bună practică.

Când spun acest lucru am în vedere gradul de reprezentativitate a partenerilor sociali în cadrul consorțiului regional, o implicare responsabilă a fiecărui membru al consorțiului și o perfectă colaborare.

În acest context propun să ne mobilizăm resursele pentru a rezolva la nivelul Regiunii Centru, următoarele trei probleme concrete:

1. Crearea unui fond menit să sprijine pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional și tehnic, apelând la contribuția minimă a întreprinzătorilor din regiune. Activitatea poate fi redusă la nivelul unui domeniu al formării profesionale, cel mai solicitat pe piața muncii.
2. Organizarea în fiecare județ component al regiunii, pentru cel puțin o clasă de elevi, pregătirea profesională după modelul german (sistemul dual); acest lucru însemnând pregătirea teoretică în școală și pregătirea practică la unul sau mai mulți agenți economici care să fie plătiți din fondul creat propus la punctul 1 și responsabilizați pentru calitatea pregătirii.

3. La examenele pentru obținerea competențelor profesionale să participe în comisiile de examinare ca monitori de calitate reprezentanți ai camerelor de comerț și industrie.

Sunt măsuri ce pot fi luate fără încălcarea legislației existente în domeniu și fără implicarea autorităților statului, doar prin simpla angajare a tuturor membrilor consorțiului.

Dacă rezultatele vor fi bune, și sigur vor fi, putem nădăjdui la o generalizare la nivel de sistem național.

Este o idee îndrăzneată dar realizabilă și dacă se realizează adăugăm un plus de eficiență la cheltuirea fondurilor europene alocate pentru implementarea acestui proiect și un plus de valoare nou creată privind creșterea capacității instituționale a Consorțiului Regional.

Prof. Vasile Ursu

Reprezentantul Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură Alba
în Consorțiul Regional (TVET) al Regiunii Centru